

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Joi și Duminică.

Prețului abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anul XLII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenți.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru ștampare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrămitu.

Nr. 97.

Joi, 6 18 Decembre

1879.

Brasiovu, 17/5 Decembre.

Miseria generală — eata signatur'a timpului de față. Și nu numai la noi în țiera domnesce această miseria, ci în tota Europ'a. Țin'a cea grea, că și care, după cum s'a constatat, n'a mai fostu de dieci de ani, contribuie a face situațiunea omenimei suferitoare și mai desperată. În Franța zapad'a și gerulu neobicinuitu bantuie poporațiunea, în Germani'a e fómete, celu puțin despre unu districtu mare din Silesi'a superióra se pôte sustiené acést'a. În Austri'a inca suferu în multe locuri poporațiunea mare lipsa și în Ungari'a și Transilvani'a miseri'a a ajunsu la culme.

Guvernele diferite își dau cele mai mari silinție spre a combate seraci'a venindu în ajutoriulu celor lipsiti și urmariti de sórte. Ce e dreptu se face multu pe calea acést'a a ajutoriului din partea guverneloru, dér' cu tóte aceste chiaru și în Franța, care jertfesce mai multu pentru binele poporațiunii și care și are de unde a dá, activitatea și energi'a desvoltata de către guvernul și comitetele particulare spre a ajutá pe seraci sunt numai picături în mare.

Cu câtu mai micu va fi ajutoriulu ce se dá celor ce suferu în tierile, cari, cá și la noi nu potu face nici a douediecea parte din ceea ce face Franța pentru micșiorarea lipseloru.

Intr'aceea cheltuielile stateloru se marescu și budgetele armatelor permanente inghitu sume totu mai mari pe fiecare anu, de unde vine că contribuțiunile crescu în modu inspaimantatoriu. Sub asemeni impregiurari nu ar' fi nimicu surprinditoriu că ómenii cari conduc destinele stateloru se se ié pe gânduri și se se întrebe: Unde va se ajungemu pe acést'a carare?

Esista inse din nenorocire în tota Europ'a aceea, ce se numesce „necesitate suprema de apearare a esistenței de stat“ și acést'a necesitate este care sustiene și inmultiesce pe di ce merge contingentele armatelor. Militarismulu este urmarea séu mai bine disu chiaru caus'a acestei stări esceptionale. Fiindu-cá Germani'a s'a armatu din crestetu pēna în talpi, au trebuitu se se armeze și Franța, Austri'a și Russi'a și au silitu pe tóte celelalte state mici și mari a face asemenea, căci instinctulu conservarei proprie ilu posedu de o potriua fiecare statu pēna ce mai are putere de viația.

Cestiunea acést'a grava s'a discutat destulu în tóte parlamentele, rezultatulu inse a fostu pēna acuma pretutindeni, că s'au votatu sumele cerute pentru armata. S'a constatat de alta parte că numai o desarmare generala ar' poté se micșioraze aceste cheltuieli de apearare și se usiureze astfelu sírtea materiala a popóreloru.

Cine se ié inițiativ'a pentru acést'a desarmare? E naturalu că, deórece Germani'a e acelu statu care a introdusu militarismulu modernu în Europ'a, guvernulu germanu ar' trebui se se ié acést'a inițiativa. „Fanfulla“ o fóia din Rom'a a anunțiatu dilele trecute, că principele Bismarck ar' fi disu într'o scrisóre adresata senatorelui italianu Iacini, care a scrisu unu opu asupra partideloru poliice în Itali'a, că numai întielegerea poteriloru, cari sunt decise a portá o politica „curatu conservativa“, pôte se face posibilu o desarmare partiala, singurulu remediulu pentru finacele stateloru și pentru miseri'a poporațiuniloru.

Déca d. Bismarck a disu în adeveru acést'a, elu trebuie că s'a gânditu la Germani'a, Austri'a și Russi'a, cari sunt decise a portá o „politica curatu conservativa.“ Acést'a politica inse, amu mai aratat, că pôte fi indreptata numai în contra Franței. Cumu amu poté crede prin urmare, că Franța ar' consenti la o asemenea desarmare?

Chiaru și atunci, cându Bismarck s'ar' fi gânditu seriosu la o desarmare „partiala“ nu este speranția, că ide'a lui se va realisá. Nu, pentru că lipsesce increderea în intențiunile sa'e. De aceea militarismulu și deficitele voru inflori mai departe și miseri'a poporațiuniloru va cresce pēna ce catastrofa generala economica va fi nedelaturabila.

Cronic'a evenimenteloru poliice.

Camer'a ungar'a a desbatutu proiectele de lege pentru urcarea vamei pe petroleu și introducerea unui impozitu pe consumarea petroleului și proiectulu de lege pentru introducerea tacei militare, despre cari vomu vorbi mai pe largu în numerii venitori.

Camer'a domniloru din Austri'a a primitu în 13 Decembre proiectulu de lege pentru armata fara modificare, adeca și §-ulu 2. Votulu acést'a alu magnatiloru austriaci desavuza pe acelu alu minorității decembriste din adunarea deputatiloru, care se laudá mai deunadi cu aceea ce posedu unu mare spriginu în majoritatea centralista a camerei domniloru. Unulu din vorbitorii principiile Schönberg a declarat, că densulu votéza legea „că o dovéda de incredere către Maj. S'a supremulu beliduce.“ Intielegéndu situațiunea astfelu lordii austriaci se 'ntielege că n'au potutu se respinga proiectulu.

Legea votata de camerei domniloru se va supune din nou camerei deputatiloru și întrebarea însemnata este déca și acuma nu va intruni §-ulu 2 majoritatea de doué treimi? Corifeii partidei centraliste cu deosebire progressistii își dau tóta silinția de a sustiené disciplin'a în partida. Se nu cedamu! este parol'a dilei. Comitétulu centralu alu partidei centraliste a decisu a nu cedá. Intru-aceea, după votulu camerei domniloru, Imperatul'u a chiamatu la sine pe presiedintele clubulu liberaliloru nemti Dr. Weber și i-a declarat că în interesulu stabilitatii organizarei armatei e neaperatu de lipsa, a se incuviințá legea din cestiune pentru 10 ani. După acést'a clubulu s'a adunatu și Dr. Weber ia impartasitu dorința Imperatului. Venindu cestiunea la votu inse clubulu a decisu cu mare majoritate a propune la § 2 numai o prelungire de 3 ani a legéi. Clubulu progressistiloru va vota se dice unanimu contra §-ului 2. Astfelu ne potemu asteptá la a dou'a respingere a §-ului 2, déca nu cumva o parte însemnata din centralisti, cari deja au inceputu a siovai, voru parasí resistenti'a. Se dice, că déca centralistii nu voru satisfacé dorinție Imperatului, ministeriulu Taaffe, se va retrage și va fi înlocuitu de unu ministeriu Clam-Martinitz.

Senatululu romanu a desbatutu în sied. de Sambata respunsulu la discursulu tronului. Principele Grigorie Mihaiu Sturdza a desvoltatu cu acést'a ocaziune o programa.

Dela Paris sosesc scirea imbucurátore că guvernulu francesu este otaritu a nu întârdiá mai multu recunóscerea oficiala a independenței Romani'e. Unu tramisulu estraordinariu alu Franciei va fi în curéndu acreditatu pe langa principele Carolu alu Romani'e.

Principele Nichit'a nu mai pôte luá în posesinne districtulu Gusinie. Elu a facutu cunoscutu Sultanului că va ocupá acestu districtu cu putere armata și va tractá pe locuitorii cu cea mai mare severitate, déca Pórt'a nu i'lu va predá în terminulu celu mai scurtu. Russi'a și Austri'a au aratat asemenea Pórt'e plangerile Muntenegrului, după cari predarea districtulu Gusinie și Plav'a se traganesce în adinsu, pēna cându Albanesii se voru armá mai bine și timpulu înaintatu de érna va ingreuna ocuparea teritoriului. Turci'a a respinsu aceste insinuari, dicéndu că o

cedare pacinica a teritoriului cumu o voiesce Pórt'a nu se pôte face cu iutiél'a ceruta de guvernulu muntenegreanu. Déca acest'a voiesce ocuparea cu arm'a, se-o faca pe responsabilitatea s'a, Pórt'a atunci spre apeararea demnitatii sale va retrage trupele sale dela Gusinie și Plav'a. În sensulu acést'a a adresatu Pórt'a o circulara către poteri.

Se anunția din Ceti'nie către Corespondenți'a politica: „Principele Nichit'a, cu ocaziunea serbatórei russe a Sf. George, a impartitu în numele imperatului Russiei peste 200 cruci de ale acestui ordinu, în presentia d-lui Jonine, agentulu diplomaticu rusu; Principele a adresatu unu caldurosu discursu noiloru decorati.“

Noulu ministerulu bulgaru s'a compus, precumu urméza: Climentu, Episcopulu Těrnovei, e numitu presiedinte alu consiliului și ministru alu instructiunii publice; d. Naciovicu, ministru alu afaceriloru straine, însărcinatu cu interimulu ministerulu de finanție; d-lu Recof ministru alu justitiei, însărcinatu cu interimulu ministeriulu de interne; generalulu Parentot remane la ministerulu de resbelu. Se considera că probabilu, că portofeliele ministereloru de interne și de finace voru fi luate de d. Economof și Ghesiof. Numérose adrese, venindu din tóte partile tieriei, felicita pe principe, că a disolvatu cameri'a.

Inundatiunile în Transilvani'a și Ungari'a.

Par' că n'ar' fi fostu destule neajunsurile, cari bantuie serman'a nóstra poporațiune, a mai trebuitu se ésa, într'o érna din cele mai grele, câte lea pomenitu generatiunea de față, și riurile din alvi'loru, că se inece sate și orasie, se surpe casele ómniloru și se nimicéscu și puținule economii ce le-au mai remasu pentru érna neatinsu inca de man'a nemilósa a esecutoriloru pentru impositu. Unu tablou atátu de intristatoriu este acést'a, incatu omului i vine a crede, că o fatalitate deosebita ne urmaresce de unu siru de ani incóce.

„Dincóce de Tisza inundare, dincolo de Tisza esecutiune, în tóta tier'a mare miseria, acést'a este tabloulu Ungariei fericite“, esclama „Pesti Naplo“ „De cinci ani, de cându domnesce Tisza peste noi n'a fost nici unu anu bunu în Ungari'a, ci o nenorocire a urmatu după cealalta Resbelu, recolta rea, philoxera, inundare, contributii noue și esecutiune generala, cari ruinéza tier'a, cá și cându s'ar' fi conjuratu ceriulu și pamentulu și guvernulu în contra ei...“

Merge prea departe fóia maghiara opositiunala. Déca pune și recolt'a rea, philoxera și inundatiunile pe revasiulu lui Tisza. Pentru nenorocire elementare nu se pôte face responsabilu nici chiaru guvernulu lui Tisza, amu poté numai dice cu poporulu, că acestu guvernulu nu e cu norocu, n'are mana buna. Nici „Pesti Naplo“ inse nu va gandi în seriosu a trage la respundere pe d-lu Tisza pentru inundatiuni. Nu daunele elementare sunt cea mai mare nenorocire, ci cea mai mare nenorocire este, că statulu nu e în stare a dá ajutoriulu trebuinciosu comuneloru, cari au ajunsu la sapa de lemmu, pentru că deficitulu visteriei cresce în aceea 'și proportiune, în care se marescu dările și se micșioréza venitululu cetatianiloru. Deficitulu inse nu l'a causatu numai dlu Tisza, situațiunea trista financiara de astadi a Ungariei nu a creat'o numai ministeriulu actualu, ci la acést'a au parte însemnata și domniile dela „Pesti Naplo“, cari au inauguratu sistemulu de guvernare actualu care ne aduce numai dări și esecutiune.“ Domniile br. Kaas și consoși n'ar' trebui se uite de acést'a. Dér' se trecemu la obiectu.

Despre inundarea în Sighisior'a amu relatatu deja. Se anunția acuma, că din nenorocire ap'a Těrnavei s'a trasu după 12 óre earasi în albi'a s'a și astfelu locuitorii au scapatu de daune și mai

